

Гулько С. О. Ставлення майбутніх соціальних педагогів до комп'ютерного тестування / С. О. Гулько // Науковий вісник Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Сер. «Педагогічні науки». – 2013. – №8. – С. 152-156

УДК 37.013.42:004

Степан Гулько

Ставлення майбутніх соціальних педагогів до комп'ютерного тестування

У статті розкриваються результати емпіричного дослідження, в якому вивчали особливості ставлення студентів спеціальності „Соціальна педагогіка” до використання комп'ютерного тестування в процесі поточного та підсумкового оцінювання їхніх знань.

Ключові слова: поточний, підсумковий контроль знань, комп'ютерна тестування, ставлення

Постановка наукової проблеми та її значення.

Підписання Україною Болонської угоди вимагає глибокої й всебічної модернізації системи вітчизняної вищої освіти. Одним із шляхів такої модернізації має бути зміна підходів до поточного та підсумкового контролю успішності навчальних досягнень студентів, оскільки організація навчального процесу за умовами болонської угоди передбачає рейтингову систему оцінювання знань. Забезпечити кожному студенту можливість під час практичних, семінарських та лабораторних робіт набрати максимальну кількість балів (опитати кожного студента) традиційними методами дуже складно. Розв'язання цієї проблеми можливе через автоматизацію контролю, застосування засобів інформаційних технологій для проведення комп'ютерного тестування.

Аналіз наукових досліджень із цієї проблеми. Широке використання вищими навчальними закладами засобів нових інформаційних технологій навчання створило передумови до застосування систем комп'ютерного тестування для контролю якості знань студентів на всіх етапах навчання та стало предметом численних наукових досліджень. Зокрема, основи теорії й

методики комп'ютерного тестування розкриті в роботах І. Є. Булаха, В. Д. Гогунського, Е. У. Гуцала, О. Б. Кобзаря [1; 3; 4; 8], моделі та методи адаптивного контролю знань досліджувала Л. В. Зайцева, питанням програмного забезпечення контролю знань студентів, моделювання системи рейтингової оцінки знань присвячені роботи В. В. Кармазіна, Т. О. Гранкіна, К. М. Михайлова [7; 9; 10]. У той же час залишаються недостатньо дослідженими питання ставлення студентів до застосування комп'ютерного тестування в поточному та підсумковому контролі їхньої успішності.

Мета статті – виявити особливості ставлення до комп'ютерного тестування студентів Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, які здобувають фах соціального педагога.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження.

Ефективність упровадження в навчальний процес вищої школи інноваційних форм та методів, зокрема комп'ютерного тестування в процесі поточного та підсумкового контролю знань, великою мірою залежить від ставлення до нього суб'єктів цього процесу. Адже цим невербальним почуттям, яке включає в себе неусвідомлені переконання й погляди, уявлення, інтереси та оціночні судження мотивуються вчинки або поведінка студентів у процесі комп'ютерного тестування.

Для вивчення ставлення студентів спеціальності „Соціальна педагогіка” до використання комп'ютерного тестування в процесі поточного та підсумкового оцінювання їхніх знань, ми провели анкетування в якому взяли участь 127 осіб, з них 42 студенти I курсу, 16 – II-го, 39 – III-го та 30 – IV курсу.

Одним із проявів, які виражають ставлення особистості до комп'ютерного тестування є її оціночні судження щодо того, наскільки відображають результати такого тестування реальні знання. Для виявлення цих суджень ми в процесі анкетування задавали студентам запитання „Якою мірою результати комп'ютерного тестування відображають реальні знання студентів?” (див. таблицю 1). Після узагальнення відповідей респондентів на це запитання

ми виявили, що більшість майбутніх соціальних педагогів (73%) вважають, що результати комп'ютерного тестування відображають реальні знання лише частково і лише 17% – що відображають повністю. 10% студентів категоричні в оцінках, вважаючи, що за результатами комп'ютерного тестування не можна судити про реальні знання.

Таблиця 1

Розподіл респондентів за їх оцінками, якою мірою результати комп'ютерного тестування відображають реальні знання

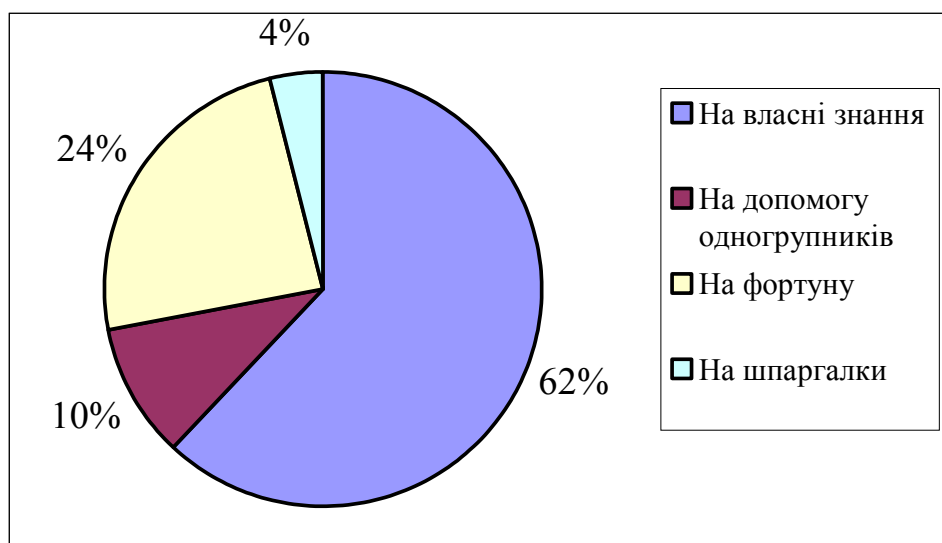
Варіант відповіді	%
Повністю відображають	17
Частково відображають	73
Не відображають	10

У процесі комп'ютерного тестування використовуються різні типи тестових завдань, а саме завдання відкритої або закритої форми, які в свою чергу диференціюються за схемою відповіді на запитання. Тобто, студент відповідаючи на запитання може вибрати варіант відповіді за схемою правильно – неправильно, так – ні, здійснювати вибір з множини варіантів відповідей одного чи декількох, встановлювати відповідність, послідовність та інше. У процесі анкетування ми з'ясували, що для 85% студентів найбільш зручними є закриті альтернативні та неальтернативні запитання, дуже малий відсоток респондентів (в межах 6%) вказали, що для них зручними є відкриті запитання та запитання, які передбачають інші схеми відповіді.

На нашу думку, така картина обумовлена тим фактом, що значна частина респондентів орієнтується, ідучи на комп'ютерне тестування на допомогу одногрупників, на фортуна, шпаргалки (див. рис. 1).

У той же час анкетування показало, що 43% студентів вважає, що найкраще дозволяють перевірити знання запитання, сформульовані у відкритій формі (34%), завдання на встановлення відповідності (3%) та правильної послідовності (6%). 57% респондентів висловилися, що найкращими для перевірки знань є закриті запитання. Тобто простежується протиріччя між розумінням студентами можливостей тестових завдань у оцінці знань і в той же

час орієнтацією значної частини з них крім власних знань на сторонні ресурси під час комп'ютерного тестування.

Рис. 1. Розподіл студентів за ресурсами, на які вони розраховують під час комп'ютерного тестування

Проведене нами анкетування показало, що майбутні соціальні педагоги при підготовці до комп'ютерного тестування орієнтуються в основному на матеріали лекцій (56%) та Інтернет-ресурси (35%), тільки 8% з них зазначили, що опрацьовують додаткову літературу. Це говорить про те, що опитані студенти у своїй більшості не націлені на самостійну роботу з опанування фахових знань. Наведені дані корелюють з даними про те, що 80% респондентів вважають, що на комп'ютерне тестування мають виноситися лише ті питання, які розглядалися на лекціях, практичних чи семінарських заняттях.

Проводячи анкетування ми просили студентів вказати, які вони вбачають переваги і недоліки в комп'ютерному тестуванні (результати ранжування респондентами цих переваг і недоліків подаємо у таблиці 2).

Таблиця 2

Ранжування переваг і недоліків комп'ютерного тестування студентами спеціальності „Соціальна педагогіка”

Переваги комп'ютерного тестування	%	Ранг	Недоліки комп'ютерного тестування	%	Ранг
Відразу відомий результат	54	1	У тестових завданнях відкритого типу неможли-	27	1

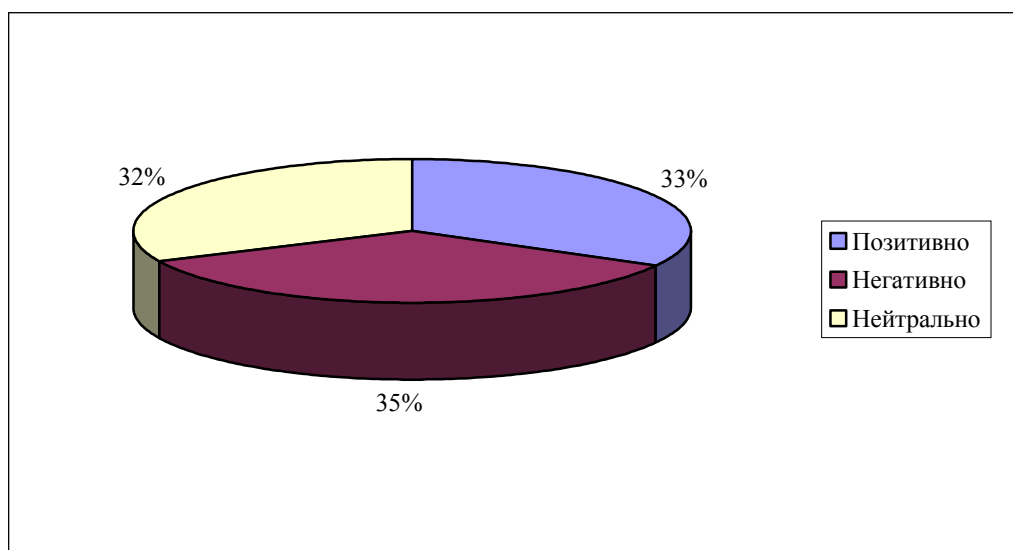
			во передбачити всі імовірні варіанти відповіді		
Зменшення витрат часу на складання заліків, екзаменів	26	2	Відповіді з орфографічними помилками комп'ютерна програма сприймає як однозначно неправильні	23	2
Немає потреби готувати багато білетів	12	3	Обмеження часу на відповідь	22	3
Комп'ютер оцінить краще за викладача	8	4	Немає можливості повернутися до попередніх запитань і скоригувати відповідь	17	4
			Існує можливість вгадати правильну відповідь	11	5

Аналіз даних таблиці 2, показує, що респонденти називають традиційні переваги комп'ютерного тестування над іншими формами поточного та підсумкового контролю. Щодо названих недоліків, то, на нашу думку, великою мірою це обумовлено особливостями системи тестування, з якою працюють студенти, де, наприклад, не передбачено можливості повернутися до потрібного запитання і скоригувати відповідь. У інших системах, наприклад системі OpenTEST, яка використовується Центром інноваційних технологій та комп'ютерного тестування нашого університету, цей недолік усунутий. Студенти (58% і 43% відповідно) також вважають, що обмеження ліміту часу для відповіді та недостатньо сформовані навички роботи з контролюючими комп'ютерними програмами дуже істотно впливають на результати комп'ютерного тестування.

В цілому, за результатами проведеного дослідження не можна сказати, що майбутні соціальні педагоги однозначно ставляться до комп'ютерного тестування. Це підтверджується розподілом (див рис. 2), на якому представлені результати узагальнення відповідей студентів на запитання „Як Ви в цілому ставитеся до комп'ютерного тестування?”.

Як видно з рисунка 2, немає як ні категоричного неприйняття (35% респондентів ставляться негативно до комп'ютерного тестування), так і

однозначної підтримки (33% – ставляться позитивно) майбутніми соціальними педагогами такої форми поточного і підсумкового контролю знань.

Рис. 2. Розподіл студентів спеціальності „Соціальна педагогіка” за їх ставленням до комп’ютерного тестування

Ці дані істотно відрізняються від даних, які були отримані в процесі анкетування, яке проводили фахівці Центру інноваційних технологій та комп’ютерного тестування нашого університету. За результатами їхнього дослідження 75 % студентів Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки позитивно ставляться до складання іспиту на комп’ютері, 25 % – негативно.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Таким чином, узагальнюючи результати емпіричного дослідження, в якому вивчалось ставлення студентів спеціальності „Соціальна педагогіка” до використання комп’ютерного тестування в процесі поточного та підсумкового оцінювання їхніх знань можна зробити наступні висновки:

1. Немає категоричного неприйняття студентами спеціальності „Соціальна педагогіка” цієї інноваційної форми поточного та підсумкового контролю знань, щоправда немає також її однозначної підтримки.

2. Як інструмент оперативного керування, комп’ютерне тестування розширює можливості контролю та оцінювання рівня навчальних досягнень,

може бути альтернативою традиційним методам перевірки знань студентів, оскільки є більш ефективною формою контролю в умовах дії рейтингової системи оцінювання знань у порівнянні з традиційними формами.

3. При використанні в процесі поточного та підсумкового контролю систем комп'ютерного тестування потрібно використовувати ті з них, у яких зведені до мінімуму недоліки цієї форми контролю знань.

Література

1. Булах І. Є. Теорія і методика комп'ютерного тестування успішності навчання (на матеріалах медичних навчальних закладів) : дис. доктора пед. наук: 13.00.01 / І. Є. Булах. Київський національний університет імені Т. Г. Шевченка. – К., 1995. – 430 с.

2. Вища освіта України і Болонський процес : Навчальний посібник / За ред. В. Г. Кременя. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.

3. Гогунський В. Д. Основні напрямки розвитку систем комп'ютерного тестування / В. Д. Гогунський, О. Є. Яковенко, В. В. Хмельницький // Тр. 6-ой МНПК «Современный информационные и электронные технологии». – Одеса, 2005. – С. 136-142.

4. Гуцало Е. У. Педагогічне тестування в системі контролю і оцінки якості навчання студентів (на базі дисциплін психолого-педагогічного циклу педагогічного університету) / Е. У. Гуцало. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2011. – 68 с.

5. Зайцева Л. В. Модели и методы адаптивного контроля знаний [Електронний ресурс] / Л. В. Зайцева. – Режим доступу : <http://ifets.ieee.org/russian/periodical/journal.html>.

6. Кабанов А. А. Тестирование студентов: достоинства и недостатки / А. А. Кабанов // Педагогика. – 1999. – № 2. – С. 66-68.

7. Кармазіна В. В., Гранкіна Т. О. Програмне забезпечення контролю знань студентів / В. В. Кармазіна, Т. О. Гранкіна // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції "Динаміка наукових досліджень, 2004". – Том 29. – Педагогіка. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2004. – С. 49-50.

8. Кобзар О. Б. Дидактична роль нових інформаційних технологій у навчальному процесі вищої медичної школи // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. / Ред. кол.: В. О. Зайчук, О. Я. Савченко, М. Ф. Дмитриченко та ін. – К : НМЦ ВО, 2002. – Вип. 32. – С. 86-96.

9. Михайлов К. М. Деякі підходи до системи тестування / К. М. Михайлов, Д. В. Каленбет. – Вісник ХГТУ. – 2002. – № 1 (14). – С. 503-507.

10. Михайлов К. М. Моделювання системи рейтингової оцінки знань / К. М. Михайлов. – Вісник ХГТУ. – 2000. – № 1 (7). – С. 343-346.

В статье С. Гунько "Отношение будущих социальных педагогов к компьютерному тестированию" раскрываются результаты эмпирического исследования, в котором изучали особенности отношения студентов специальности "Социальная педагогика" к использованию компьютерного тестирования в процессе текущего и итогового оценивания их знаний. Установлено, что нет категорического неприятия студентами этой инновационной формы текущего и итогового контроля знаний, правда нет также ее однозначной поддержки. Как инструмент оперативного управления, компьютерное тестирование расширяет возможности контроля и оценки уровня знаний, является альтернативой традиционным методам проверки знаний студентов, поскольку есть более эффективной формой контроля в условиях действия рейтинговой системы оценивания знаний по сравнению с традиционными формами. При использовании в процессе текущего и итогового контроля систем компьютерного тестирования нужно использовать те из них, в которых сведены к минимуму недостатки этой формы контроля знаний.

Ключевые слова: текущий, итоговый контроль знаний, компьютерная тестирования, отношение.

The article of S. Gunko "Attitude of future social pedagogues for the computer testing" are revealed the results of an empirical research that examined attitudes of students speciality "Social pedagogy" to using computer testing in the current and final assessment of their knowledge.

It was established that there is no a categorical rejection of the students of this innovative form of current and final evaluation of knowledge, although there is also its unequivocal support.

As a tool for operational management, computer testing extends the monitoring and evaluation of educational achievement, and is an alternative to traditional methods of testing students as a more effective form of control in conditions of rating system of knowledge evaluation in comparison with traditional forms.

Using in the process of current and final testing of computer control systems need to use those which minimized the shortcomings of this form of control knowledge.

Key words: current, final control knowledge, computer testing, treatment